

Gemeente Maastricht

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Rekenkamer Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht
WWW.GEMEENTEMAASRICHT.NL

ONDERWERP
Reactie op RKM-rapport Armoedebeleid

DATUM
3 juli 2018

BIJLAGEN

--

BEHANDELD DOOR
HLM (Lea) Kessels, IMM (Iris) Schols

VERZONDEN 05 JUL 2018

DOORKIESNUMMER
043 - 350 4682

ONZE REFERENTIE
2018-20076

E-MAILADRES
lea.kessels@maastricht.nl
iris.schols@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE
KP/MH 18-372

Geachte meneer

Naar aanleiding van uw brief van 16 april 2018 en het daarbij gevoegde rekenkamerrapport "Armoedebeleid Maastricht. Een analyse van het armoedebeleid en -budget van de gemeente Maastricht" maken wij hierbij gebruik van de geboden mogelijkheid om op uw rapport te reageren.

Wij zijn van mening dat de discussie in de raad vooral over de conclusies en aanbevelingen en niet over elk detail van uw bevindingen zou moeten gaan. Daarom laten wij in deze reactie de te plaatsen detailopmerkingen bij uw rapportage buiten beschouwing, zoals deze van ambtelijke zijde reeds eerder op uw nota van bevindingen zijn aangereikt.

Conclusies

RKM conclusie 1

In Maastricht leven relatief veel huishoudens én kinderen in armoede. De gemeenteraad en het college hebben de afgelopen jaren veel aandacht en financiële middelen besteed aan het aanpakken van deze problematiek, en het armoedebudget is in de afgelopen raadsperiode fors toegenomen. Naar de mening van de rekenkamer is echter onvoldoende duidelijk wat de gemeente nou eigenlijk wil bereiken met de inzet van de beschikbare middelen.

Reactie college

We nemen uw conclusie ter harte. In ons coalitieakkoord 2018 – 2022 is aangegeven, hoe we Maastricht zien in 2030. Dankzij een ingezet aanvalsplan ligt de armoede in onze stad dan onder het landelijk gemiddelde. Voor de korte termijn periode 2018-2022 streven we naar een substantiële afname van armoede. Daarvoor stellen we in het eerste jaar van deze coalitie een aanvalsplan armoede op, gebaseerd op gelijkwaardigheid en vertrouwen. Aan de basis van dit plan liggen onze doelstellingen m.b.t. de aanpak van armoede en de wijze waarop we deze doelstellingen willen bereiken.

RKM conclusie 2

De gemeenteraad wordt volgens de rekenkamer onvoldoende in staat gesteld om te controleren of al die middelen voldoende effectief en efficiënt worden besteed. Het is onduidelijk wat de doelstellingen zijn van het armoedebeleid en de effecten van de diverse regelingen worden niet of nauwelijks gemeten. Hierbij kunnen we enkele 'verzachtende' kanttekeningen maken. Het grootste deel van het armoedebudget is nodig voor de wettelijk verplichte bijzondere bijstand en schuldhulpverlening waarbij de beleidsruimte zeer beperkt is. Daarbij besteedt Maastricht bovendien een aanzienlijk bedrag aan het versoepelen van de inkomensgrens om in aanmerking te komen voor deze regelingen. Hierdoor is er weinig bewegingsruimte binnen het armoedebudget. Daar komt bij dat de gemeente naast de inzet van het armoedebudget grote inspanningen verricht op aanpalende beleidsterreinen, met name natuurlijk op het terrein van de Participatiewet. Ze doet dit vanuit het breed gedeelde besef dat een betaalde baan de beste weg uit armoede is en dat participatie een belangrijke voorwaarde is voor het voorkomen van sociale uitsluiting.

Desalniettemin zou de raad moeten kunnen vaststellen wat er van de inzet van de specifieke armoedemiddelen terecht komt, en of het (vrij besteedbare deel van het) budget zo effectief en efficiënt mogelijk wordt besteed. Daarvoor is het nodig dat de raad vaststelt wat met het armoedebeleid bereikt moet worden. Op basis daarvan kunnen desgewenst specifieke doelgroepen worden geïdentificeerd en meer kennis van en inzicht in de ontwikkelingen binnen de doelgroepen worden verkregen.

Reactie college

Een hoofdrol van de raad is het stellen van kaders. Kaderstellen vraagt om een samenspel tussen college en raad om tot een goede set van afspraken te komen die richting geeft aan de vraag 'Welke doelen willen we bereiken en welke maatschappelijke effecten streven we na binnen het armoedebeleid?'

Daar tegenover staat de controlerende rol van de raad. Zijn de armoedeafspraken en de daaraan door de raad toegekende middelen door het college op een doelmatige en rechtmatige wijze nagekomen?

U concludeert in uw rapport (pagina 7) dat niet alleen in Maastricht het armoedebeleid complex is. Zo geeft u aan dat uit een beknopte scan van (rekenkamer)onderzoek naar armoedebeleid bij andere gemeenten blijkt dat effectmeting op dit beleidsterrein ook bij die gemeenten nog in de kinderschoenen staat.

Ook het college vraagt zich af hoe de effecten van de armoede aanpak gemeten kunnen worden. In onze reactie op RKM conclusie 1 gaven we al aan in het eerste jaar van de coalitieperiode 2018 – 2022 een aanvalsplan armoede op te stellen. Een kernelement hierin is structurele analyse en aanpak armoedeproblematiek samen met kennisinstellingen, gericht op dieperliggende oorzaken, met daarbij ambtelijk en bestuurlijk regie op het armoededossier. Effectmeting van onze aanpak zal onderdeel uitmaken van het plan.

RKM conclusie 3

Ook het college zelf wordt bij de vormgeving en de uitvoering van het beleid gehinderd door een gebrek aan inzicht in de precieze aard en de oorzaken van de problematiek en de ontwikkelingen binnen en tussen de verschillende doelgroepen van het armoedebeleid. Op basis van algemene inzichten uit onder meer landelijke onderzoeken worden preventieve maatregelen genomen en projecten uitgevoerd om bijvoorbeeld kinderen en jongeren te bereiken, maar in het preventieve deel van het beleid in brede zin en bij de uitvoering van de grote regelingen voor bijvoorbeeld de schuldhulpverlening zou meer inzicht in de doelgroepen en hun specifieke kenmerken erg bruikbaar

zijn. Om dit te bereiken is een serieuze investering in onderzoekscapaciteit nodig, en meer inzicht in de belemmeringen die voortvloeien uit privacywetgeving. Hiervoor geldt wel dat, zoals eerder aangegeven, eerst in overleg met de raad duidelijkheid wordt gecreëerd over doel(groep)en van het beleid.

Reactie college

Wij herkennen uw beeld. Het is ook aan orde geweest tijdens de coalitie-onderhandelingen. Met betrekking tot het thema armoede zullen de kennisinstellingen in de stad worden betrokken bij een analyse van de aanpak van armoede, gericht op dieperliggende oorzaken.

Daar waar blijkt dat er daarnaast een serieuze investering in de eigen onderzoekscapaciteit nodig is, zal het college een voorstel aan de raad voorleggen.

Aanbevelingen

RKM aanbeveling 1 aan college

Leg aan de nieuwe raad zo spoedig mogelijk een beknopt document (beleidsnotitie) voor waarin de doelstellingen en doelgroepen van het armoedebeleid en de voornaamste onderdelen ervan kort en duidelijk zijn geformuleerd, en laat de raad die notitie voor deze raadsperiode als beleidskaders vaststellen.

Reactie college

In de afgelopen jaren zijn de beleidskaders van het sociale domein door de raad vastgesteld in de Toekomstagenda sociaal domein. De beleidskaders van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening zijn door de raad vastgesteld in het beleidsplan Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Conform het coalitieakkoord 2018-2022 zal het college in het eerste jaar een aanvalsplan armoede opstellen, gebaseerd op gelijkwaardigheid en vertrouwen en met inbreng van de kennisinstellingen in onze stad. Daarin zullen de betreffende onderdelen aan de orde komen.

RKM aanbeveling 2 aan college

Zorg voor aansluiting tussen de concrete beleidsdoelstellingen en de P&C-cyclus door de paragraaf over armoede in de programmabegroting aan te passen aan de vastgestelde beleidskaders voor armoedebeleid, met name qua adequate indicatoren en meetbare doelstellingen ten behoeve van de evalueerbaarheid van het beleid. Laat de uitvoeringsorganisaties in hun reguliere P&C-rapportages een paragraaf opnemen waarin zij zich verantwoorden over de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de uitvoering.

Reactie college

In maart 2018 heeft de raad besloten dat met ingang van Programmabegroting 2019 Maastricht een programma-indeling kent in lijn met de hoofdtaakvelden vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

In de nieuwe opzet van de programmabegroting zal het college, op basis van het ontwikkelde aanvalsplan armoede, een betere aansluiting zoeken met indicatoren en doelstellingen van de armoede aanpak. Dat zal dus vanaf de begroting 2020 geëffectueerd worden.

In het coalitieakkoord 2018-2022 staat ook de doelstelling om een armoede indicator te ontwikkelen. Daarnaast rapporteren we ook nog via de Monitor Sociaal Domein en kunnen we daar, samen met de raad, indicatoren aan toevoegen.

RKM aanbeveling 3 aan college

Zolang armoedebeleid als expliciet beleidsspeerpunt is gedefinieerd, zorg voor een periodieke rapportage (al dan niet in de reguliere P&C-documenten of als specifiek onderdeel in de monitor sociaal domein) aan de raad, die bestedingen, effecten en doelmatigheid, maar ook de dekking van het armoedebeleid inzichtelijk maakt.

Reactie college

In de doorontwikkeling van de monitor sociaal domein individuele voorzieningen is schuldhulpverlening al opgenomen. De monitor is nog in ontwikkeling en waar mogelijk zullen er samen met de raad meerdere indicatoren aan toegevoegd worden.

RKM aanbeveling 4 aan college

Leg op korte termijn aan de raad een voorstel (inclusief financiële consequenties) voor om te komen tot meerjarig periodiek armoedeonderzoek met nulmeting en Maastrichtse definities. Op de iets langere termijn bevelen we in het verlengde hiervan aan om voor het preventief beleid de belangrijkste doelgroepen te definiëren waarop de uitvoering gericht wordt en de ontwikkeling binnen deze doelgroepen te monitoren. Combineer, binnen de mogelijkheid van de privacywetgeving, de gegevens van de verschillende uitvoeringsorganisaties om voor preventieve maatregelen doelgroepen en hun specifieke problemen te identificeren.

Reactie college

De ontwikkeling van een aanvalsplan armoede in het eerste jaar van de coalitie vindt plaats op basis van een structurele analyse van de armoedeproblematiek. Deze analyse zullen we samen met de kennisinstellingen in deze stad verrichten. Met de kennis en ervaringen die we daarin opgedaan hebben, zullen we aan de raad een voorstel voorleggen op welke wijze we bijvoorbeeld een periodieke “minima effect rapportage” kunnen uitvoeren en hoe we in samenwerking met de kennisinstellingen longitudinaal onderzoek kunnen doen om langere termijn effecten van onze aanpak inzichtelijk te krijgen. Uw aanbevelingen nemen we hierin mee.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben ingelicht en wensen u een succesvolle behandeling van het rapport in de raad.

Burgemeester en wethouders van Maastricht,

De Secretaris,

De Burgemeester,